

Po 29.11. 2021 VLTAVA Mozaika RUSKÁ KULTURA
Jana Klusáková
VL 527 66 74 5:25

PROMO: Aktuality z ruské kultury
pro Mozaiku vybírá Jana Klusáková.

O h l á š e n í: S aktualitami z ruské kultury přichází Jana Klusáková. Tentokrát o novince knižního trhu, monografii LENIN.

Jako těžký brouk přistála na mém redakčním stole novinka nakladatelství Maraton LENIN (Osobnost, teorie, teror), 447 stran, český překlad Martin Pokorný. Autorem monografie se zajímavou obrazovou přílohou je britský publicista a historik Victor Sebestyen, ročník 1956. Narodil se v Budapešti a jeho maďarští rodiče emigrovali s nemluvnětem do Velké Británie po porážce protisovětského povstání – u nás je známe jako Maďarské události. Jednalo se o celonárodní povstání proti stalinistické diktatuře a sovětské okupaci Maďarské lidové republiky. Akce trvala od 23. října do 10. listopadu 1956 a byla krvavě potlačena sovětskou armádou. Victor Sebestyen ve Velké Británii vystudoval, načež pracoval pro řadu významných listů – zajišťoval reportáže z východoevropských zemí v období pádu komunismu, z rozpadu Sovětského svazu a z balkánských válek. Napsal několik knih; ta první (Dvanáct dní) z roku 2006 je historií zmíněného maďarského povstání; byla přeložena do dvanácti jazyků.

Publikace Pád východního bloku 1989 je oceňovaným zpracováním konce sovětského impéria.

Monografie LENIN z roku 2017 je jeho nejnovější dílo; vyšla současně anglicky a německy.

Nakladatel konstatuje, že kniha LENIN nezachycuje jen Leninovu dramatickou životní pouť a komplikovanou osobnost, že jde o vzor politického životopisu pro široké publikum; historická přesnost se spojuje s beletristickou živostí a napínavostí, aniž by se autor uchyloval k psychologickým spekulacím. Sebestyen rozhodně není Leninovým propagátorem, má však k osobnosti portrétovaného dostatek respektu na to, aby výsledkem nebyl černobílý plakát.

Současně zachycuje některé rysy ruských dějin na přelomu 19. a 20. století: postupný rozklad carského režimu, bolševickou revoluci, občanskou válku a rudý i bílý teror.

Historik Igor Lukeš o knize LENIN napsal: Sebestyenovu knihu by měli číst především ti, kdo si myslí, že o zakladateli sovětského Ruska vědí všechno. Osvětlí jim mnoho dosud neznámých dimenzí Leninovy osobnosti. Na rozdíl od většiny jiných knih na tohle téma si dal autor práci vytvořit Leninův portrét nejen jako politického organizátora, revolucionáře a diktátora. Navíc doplňuje dosud neznámé informace z Leninova soukromého života.

Kromě rozboření některých mýtů, které kolem Lenina panují, Igor Lukeš na knize vyzdvihuje, že Lenina ukazuje jako útočného rétora, propagátora chytlavých sloganů a zejména jako zakladatele postfaktické politiky: Čtenář by si ze Sebestyenovy knihy, kromě nových faktů, měl vzít také ponaučení, že Lenin nebyl jen historická chyba, kterou dějiny rozpadem Sovětského svazu jednou provždy opravily. Jeho modus operandi (neboli typický styl práce) spatřujeme i v činnosti mnoha současných politiků. Ti všichni by samozřejmě popřeli, že mají s ruským diktátorem cokoliv

společného. Přitom každým svým činem potvrzují pravdivost starého komunistického hesla Lenin žije!, napsal historik Igor Lukeš.

Za sebe dodám, že kniha podrobně popisuje i Leninův vztah k ženám, včetně manželky Naděždy Krupské, která marně protestovala proti umístění jeho mrtvého těla v mauzoleu na Rudém náměstí.

Připomínám, že před několika lety, když se v tradičně antisemitském Rusku nakrátko pootevřely archivy, bez větší pozornosti prošla do té doby přísně utajovaná informace o Leninových židovských předcích.

Loučím se citátem Georgije Plechanova, ruského politika, marxistického filozofa a menševika, který žil v letech 1856 až 1918:

Nebuďte na Lenina moc přísní. Valnou část jeho podivného chování lze jednoduše vysvětlit faktem, že naprosto postrádá smysl pro humor.